

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Vrije Israëlitische school Secundair Onderwijs Yavne te Antwerpen

Hoofdstructuur so

	Instellingsnummer	46821
	Instelling	Vrije Israëlitische school Secundair Onderwijs Yavne
directeur		Erwin VAN HOVE
adres		Lamorinièrestraat 150 - 2018 ANTWERPEN
telefoon		03-281.25.35
fax		03-281.13.74
e-mail		yavne@yavne.be
	Bestuur van de instelling	963009 - VZW Yavne te ANTWERPEN
adres		Lamorinièrestraat 150 - 2018 ANTWERPEN
	Scholengemeenschap	0
	CLB	114256 - Provinciaal CLB Antwerpen te ANTWERPEN
adres		Markgravelei 86 - 2018 ANTWERPEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/03/2012,20/03/2012,21/03/2012,22/03/2012,23/03/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	23/03/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	30/04/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marjan Meulewaeter
	Teamleden	Hilde De Rijbel Gino Malfait Erik Van Nieuwenhuyze
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Aardrijkskunde in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Yeshiva van het tweede leerjaar van de eerste graad en in de derde graad aso Yeshiva	7
3.2 Frans in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Yeshiva van het tweede leerjaar van de eerste graad	9
3.3 Frans in de derde graad aso Yeshiva	10
3.4 Het natuurwetenschappelijk gedeelte van de basisvorming in de derde graad aso Yeshiva	11
3.5 Muzikale opvoeding in het eerste leerjaar A van de eerste graad	13
3.6 Plastische opvoeding in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Yeshiva van het tweede leerjaar van de eerste graad	14
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Curriculum	15
4.2 Begeleiding	16
4.3 Evaluatie	18
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	19
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	21
6.1 Wat doet de school goed?	21
6.2 Wat kan de school verbeteren?	21
6.3 Wat moet de school verbeteren?	21
7. ADVIES	22
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De school heeft twee vestigingsplaatsen met een stabiel leerlingenaantal. Op de hoofdvestigingsplaats Yavne is er een licht dalende trend; op de andere vestigingsplaats Benoth Jerusalem een licht stijgende trend. Het studieaanbod beperkt zich tot de eerste graad A-stroom en de studierichting aso Yeshiva. Deze studierichting koppelt het algemeen vormend aspect van het onderwijs ('de profane vakken') aan de Joods religieuze vorming.

De school reikt in de eerste graad weinig B-attesten en meer C-attesten uit ten opzichte van het Vlaams gemiddelde. Dit betekent dat het aantal heroriënteringen beperkt is. Binnen de Joodse gemeenschap kiezen veel ouders en leerlingen bewust voor het specifieke opvoedingsproject en de religieuze vorming van de studierichting aso Yeshiva. Een heroriëntering naar een andere studierichting ligt daarom moeilijk. De school hanteert nog veel uitgestelde beslissingen, vaak bedoeld als een tweede kans. Dit is vanuit de cultuurgebonden context te verklaren, maar is in strijd met de regelgeving.

Voor het erkenningsonderzoek werden de vakken aardrijkskunde, Frans, muzikale opvoeding, natuurwetenschappelijke vorming en plastische opvoeding geselecteerd. Het gaat om vakken van de basisvorming. De leerplanrealisatie voldoet voor enkele vakken. Voor een groot deel voldoet de leerplanrealisatie echter niet. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn: tekorten in het leerplanaanbod, onvoldoende leermiddelen (minimale materiële leerplanvereisten) en beperkte aandacht voor vakgebonden vaardigheden. Meer leerplangericht werken en evalueren met gebruik van een leerkrachtige omgeving dringt zich op.

Tijdens de doorlichting werden ook de onderwijsorganisatie, de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk van de school onderzocht.

De schoolleiding spant zich in om het onderwijs te organiseren met respect voor zowel de regelgeving als het opvoedingsproject. Ondanks deze inspanningen blijft het optimaal gebruik van de lestijd onder druk staan door lesuitval en een groot aantal evaluatiedagen. De lange lesdag en lesweek zorgen voor een grote studiedruk. Het organiseren van graadklassen in de vestigingsplaats Yavne vergt extra inspanningen voor leerlingen en leraren en heeft soms invloed op de leerplanrealisatie. De organisatie van het onderwijs met weinig leermiddelen in de vestigingsplaats Benoth Jerusalem weegt op de leerplanrealisatie en het pedagogisch comfort. Positief is het bewust gebruik van het keuzegedeelte in de vestigingsplaats Yavne. Hiermee speelt de school in op de interesses en de talenten van haar leerlingen. Binnen de context van gescheiden onderwijs voor jongens en meisjes streeft de schoolleiding naar gelijkwaardig onderwijs voor jongens en meisjes. Het aanmoedigen van de meisjes tot verder studeren in het hoger onderwijs blijft een aandachtspunt.

De leerbegeleiding is goed uitgewerkt. De leerlingenbegeleiders, het GOK-team en het taalbeleidsteam zijn erin geslaagd een specifieke leerbegeleiding per vestigingsplaats uit te bouwen zonder de gemeenschappelijke doelen uit het oog te verliezen. De inzet en de betrokkenheid van de leraren ten aanzien van extra zorg en studiehulp voor de leerlingen zijn groot. De doorlichting toont aan dat leerling actieve werkvormen en begeleid zelfstandig leren nog niet behoren tot de algemene praktijk. Positief zijn de talrijke waardevolle initiatieven in het kader van het talenbeleid. Deze situeren zich zowel op het leerlingen- als op het lerarenniveau. De aandacht om de interactie in het Nederlands bij de leerlingen te stimuleren en de collegiale intervisie om taalgericht vakonderwijs bij de leraren te versterken zijn lovenswaardig.

Het evaluatiebeleid vertrekt van een uitgebreide visietekst. Deze beschrijft vooral het nut en gebruik van evaluatie maar is minder richtinggevend voor een degelijke en krachtige

evaluatiepraktijk. Voor de concrete uitwerking rekent de school op de professionaliteit van de leraren en de vakgroepen. Uit de doorgelichte vakken blijkt echter dat de evaluatiepraktijk minder kwaliteitsvol is. De punten dagelijks werk zijn voor bepaalde vakken slechts gebaseerd op een gering aantal taken en toetsen. Vaak peilen ze weinig naar de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen. Hierdoor wordt het dagelijks werk minder doelgericht ingezet om het leerproces bij te sturen. De leerplangerichtheid bij de proefwerken wordt weinig bewaakt. De deskundigheid en de aandacht om transparant, leerplangericht en representatief te evalueren is leraarafhankelijk. De kwaliteitsbewaking van de evaluatiepraktijk gebeurt nog niet systematisch door de vakgroepen.

De sterkte van de school is haar beleidskracht. De goede samenwerking tussen de schoolleiding en het schoolbestuur is een bijkomende sterkte. Dit kunnen hefboomen zijn om de tekorten bij de leerplanrealisatie, de inbreuken op de regelgeving en het nijpend tekort aan leermiddelen prioritair bij te sturen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	aardrijkskunde, Frans, muzikale opvoeding en plastische opvoeding	
Graad 1	Yeshiva	aardrijkskunde, Frans en plastische opvoeding	
Graad 3 ASO	Yeshiva	aardrijkskunde, Frans en het natuurwetenschappelijk gedeelte	

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Aardrijkskunde in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Yeshiva van het tweede leerjaar van de eerste graad en in de derde graad aso Yeshiva

Voldoet niet

Motivering

- In de bovenvermelde structuuronderdelen werd aardrijkskunde doorgelicht als vak van de basisvorming.
- Als gevolg van een schoolbrede overschakeling van leerplannen werd in het schooljaar 2010-2011 een ander graadleerplan gevolgd in het eerste leerjaar dan in het tweede leerjaar van de eerste graad. De aandacht voor leerplanstudie is op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem duidelijker aanwezig, maar op beide vestigingsplaatsen heeft de omschakeling in het betreffende schooljaar weinig impact gehad. Bij de doorlichting is de realisatie in de eerste graad vooral afgewogen tegenover de onderliggende vakgebonden eindtermen.
- In de eerste graad worden de inhouden onvoldoende aangeboden in functie van het bereiken van de leerplandoelstellingen. In de vestigingsplaats Yavne komen in de eerste graad inhouden aan bod uit nagenoeg alle grote thema's, met uitzondering van 'Het verkeer in het landschap' en 'De eigen leefruimte'. De verwerking gebeurt echter niet met aandacht voor de eigen omgeving en zonder terreinwaarnemingen. In de vestigingsplaats Benoth Jerusalem is er een hiaat in het aanbod wat betreft 'Bevolking en multiculturele samenleving'. 'Het landelijk landschap' en 'Het stedelijk landschap' komen slechts oppervlakkig aan bod tijdens de excursie, zonder verdere verwerking. Voor de andere landschappen vult de excursie de beoogde terreinwaarneming in, aanvullend bij de behandeling in de klas en met ondersteuning van bronnen. Daarnaast worden verschillende andere extra-murosactiviteiten ingeroepen waarbij waarnemingen op het terrein gebeuren en vaardigheden worden aangeleerd en ingeoefend. De verantwoording ervan door middel van leerlingendocumenten met betrekking tot deze activiteiten en/of de evaluatie ervan ontbreekt echter.
- In de derde graad gebeurt de verwerking van de behandelde thema's meer leerplangericht, maar is de realisatie ook onvolledig. In de vestigingsplaats Benoth Jerusalem komen twee types hiaten voor. De realisatie van 'Industrie en tertiaire sector' en 'Ruimtelijke ordening in stad en platteland' zijn vorig schooljaar, vooral als gevolg van tijdelijke opdrachten, niet behandeld. De vorderingen die gedurende dit schooljaar reeds zijn gemaakt, maken een bijsturing ervan mogelijk. Daarnaast wordt de realisatie van 'Ontstaan en evolutie van het heelal' en 'De geschiedenis van de aardkorst: de geologische tijdschaal' echter systematisch vermeden vanuit de context van de geloofsovertuiging. In de vestigingsplaats Yavne betreffen de hiaten volgende thema's: 'De voorstelling van de aarde', 'De uiterlijke vormgeving van de aarde' en 'Het economisch potentieel van de aarde in dienst van de wereldbevolking'. Er wordt zowel in de vestigingsplaats Benoth Jerusalem als in Yavne geen extra-murosactiviteit ingericht om de doelstellingen landschappelijk te verankeren.
- In de beide vestigingsplaatsen ontbreekt het aan de minimale materiële vereisten. Er is geen vaklokaal met projectiemogelijkheid en met permanent beschikbare wandkaarten. Het klein materiaal is slechts fragmentarisch aanwezig en bevindt zich verspreid over de gebouwen. De mogelijkheden om projectiemiddelen na reservering te kunnen benutten, zijn weinig comfortabel en volstaan niet voor een permanente ondersteuning van de lespraktijk. In de vestigingsplaats Benoth Jerusalem verhindert het ontbreken van een voldoende ruime pc-klas het opzoeken van gegevens, gebruik makend van

hedendaagse informatiebronnen en –technieken zoals de vakgebonden eindterm nummer 16 voor de derde graad vereist. Ook kunnen daardoor de talrijke mogelijkheden die het vak biedt om een bijdrage te leveren aan het nastreven van de ICT-eindtermen in de eerste graad niet benut worden.

- Een aantal factoren werkt remmend op de voortgang en de diepgang van de leerplanrealisatie.
 - * Niet alle leraren werken bewust in functie van de leerplandoelen en met een realistische planning als leidraad voor een volledige realisatie.
 - * Aardrijkskundig onderricht vereist het veelvuldig hanteren van beeldmateriaal om de bestudeerde landschappen en verschijnselen te illustreren, het waarnemen te oefenen en de gehanteerde begrippen en relaties duidelijk te maken. In een context waarin de schooltaal voor de meeste leerlingen niet de thuistaal is, is dit bovendien efficiënt en tijdbesparend om de inhoud eenduidig en helder over te brengen. Van deze mogelijkheid wordt slechts in zeer beperkte mate gebruik gemaakt.
 - * De organisatie van graadklassen op de vestigingsplaats Yavne bemoeilijkt in de eerste graad het bewaken en begeleiden van het leerproces omdat leerlingen uit het eerste leerjaar voor één van de beide lesuren samen zitten met de leerlingen van het tweede leerjaar tijdens hun enige wekelijks lesuur.
 - * De heterogeniteit van de klasgroepen, vooral in de eerste graad en in belangrijke mate op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem, zorgt voor een langzame vordering en een beperkte diepgang van de realisatie.
 - * Het aantal effectieve lestijden waarover de leraren jaarlijks beschikken, ligt lager dan wat algemeen aanvaard wordt als nodig om de leerplannen te realiseren. Het planmatig werken wordt soms bemoeilijkt door de laattijdige communicatie over het wegvallen van lestijden.
- De overheersende werkvorm is een frontaal gestuurd onderwijsleergesprek. Deze wordt leraarafhankelijk, vooral op de vestigingsplaats Yavne, afgewisseld met andere werkvormen. Alle leerlingen beschikken over een atlas en er is voldoende aandacht voor het gebruik ervan. De verdere ondersteuning varieert van enkel een cursus met zwart-wit bronnenmateriaal, over leerwerkboeken tot een combinatie van cursus, leerboek en bijkomend materiaal op het leerplatform. De verwachtingen omtrent evaluatie zijn duidelijk en de leerlingen kunnen rekenen op feedback na de toetsen en proefwerken.
- Leraarafhankelijk vertoont de evaluatie een grote diversiteit in aanpak. De evaluatie van het dagelijks werk gebeurt vooral in functie van het beschikken over een rapportcijfer. De frequentie van de bevraging is meestal laag, de gerichtheid op de werkelijke leerplandoelen in veel gevallen beperkt. In de eerste graad wordt daardoor 60 % van het jaartotaal gegenereerd op basis van een beperkt deel van het leerplan. Een enkele keer fungeren de resultaten als bron voor remediëring. Waar men ambieert ook het leerproces te quoteren, gebeurt dit weinig transparant. De proefwerken zijn gericht op het toetsen van kennis en van vaardigheden door het gebruik van de atlas en bijkomend bronnenmateriaal. De vraagstelling is overwegend duidelijk. Toch missen ze validiteit omdat ze niet representatief zijn, enerzijds door de hiaten in de leerplanrealisatie, anderzijds, op een uitzondering na, door het gebrek aan afstemming op de leerplandoelstellingen. De puntenverdeling bij mondelinge proefwerken is niet transparant.
- De vakgerichte nascholing is voor de meeste leraren minimaal. De vakgroepwerking blijft beperkt tot overleg met betrekking tot algemene, overwegend praktische punten. Ondanks de specifieke schoolcontext met eigen cultuur- en taalkenmerken, functioneert de vakgroep niet als lokale leer- en werkgemeenschap om een kwaliteitsvolle aanpak op maat te ontwikkelen. De mogelijkheid om op basis van leerplanstudie en reflectie de lespraktijk te optimaliseren door het doelgericht gebruik van aangepaste werk- en bijhorende evaluatievormen wordt niet benut. Dit resulteert in vestigingsplaats- en graadafhankelijke verschillen in aanpak, cursussen en evaluatie

binnen dezelfde structuuronderdelen, waarbij sterke punten geen uitstraling kennen en zwakke punten niet gedetecteerd en bijgestuurd worden.

- De archivering van leerlingendocumenten voor verantwoording van de leerplanrealisatie, van de evaluatie en van de toegekende scores dient bewaakt te worden.

3.2 Frans in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Yeshiva van het tweede leerjaar van de eerste graad

Voldoet niet

Motivering

- De eindtermen en leerplandoelen voor het vak Frans in de basisvorming van de eerste graad A-stroom worden in onvoldoende mate gerealiseerd.
- De doorlichting vindt plaats in de overgangsperiode van leerplan 97016 naar leerplan O/2/2010/010, dat ingevoerd is in het schooljaar 2010-2011. Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem maar ook op de vestigingsplaats Yavne, staat de grammatica-vertaalmethode te veel centraal, wat niet aansluit bij de algemene doelstellingen van het leerplan. Dit wordt op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem deels verklaard doordat heel wat leerlingen instromen met een beperkte kennis van het Frans. Hierdoor moet nog veel worden ingezet op het bijbrengen van ondersteunende kennis voor de uitvoering van taaltaken. De planningsdocumenten ondersteunen de leerplanrealisatie niet en verwijzen onvoldoende naar de vooropgestelde eindtermen en leerplandoelen voor de verschillende vaardigheden. Bovendien verantwoorden noch de agendanotities, noch de leerlingennotities op voldoende wijze de leerplanrealisatie.
- Spreek- en gespreksvaardigheid worden frequent ingeoeffend. De lessen verlopen in een stimulerende sfeer en op beide vestigingsplaatsen streven de leerkrachten er succesvol naar de spreekdurf bij de leerlingen te verhogen. Het consequente gebruik van het Frans als instructietaal vormt een permanente bron van luistertraining.
- Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem maken de leerkrachten gebruik van een zelf samengestelde cursus. Hierdoor wordt voor de receptieve vaardigheden het gamma van tekstsoorten, aangereikt door het leerplan en de eindtermen, onvoldoende bestreken. Voor lezen worden enkel narratieve teksten aangeboden. Door het gebrek aan variatie in tekstsoorten worden leesstrategieën beperkt aangereikt en ingeoeffend en komt het herkennen van tekststructuur en samenhang (ET 11) te weinig aan bod. Op de vestigingsplaats Yavne wordt een leerboek gebruikt, waardoor impliciet meer aandacht gegeven wordt aan tekstsoorten en leesstrategieën. Op de beide vestigingen worden de luisterteksten meestal voorgelezen door de leerkrachten. Semi-authentiek materiaal met de stemmen van 'locuteurs natifs' komt minder aan bod waardoor luisterstrategieën (hypothesen formuleren, leesdoel bepalen en concentreren op globaal begrip) onvoldoende ingeoeffend worden.
- Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem voldoet in het eerste leerjaar de schrijfvaardigheid niet. In beide leerjaren gaat er nog te veel aandacht naar dictee en vertaaloefeningen. Tijdens het schooljaar schrijven de leerlingen te weinig functionele teksten (berichten, beschrijvingen, persoonlijke en digitale correspondentie) waardoor er geen leerproces mogelijk is. Recentelijk werden in de vakgroep leerlijnen uitgetekend voor de vaardigheden. Deze dienen voor schrijven op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem nog verder geïmplementeerd te worden. Op de vestigingsplaats Yavne wordt schrijfvaardigheid voldoende getraind.
- De grammaticale en lexicale component wordt onvoldoende geïntegreerd in het vaardigheidsonderwijs. Er is wel aandacht voor het inslijpen en consolideren van de nieuwe woordenschat/grammatica. Deze verwerkingsopdrachten monden echter niet altijd uit in betekenisvolle taaltaken en blijven vaak hangen op het niveau van invul- en vertaaloefeningen.

- Franstalige liedjes en in het tweede leerjaar ook leesboekjes wekken de interesse van de leerlingen voor de Franse cultuur. Vanuit hun gesloten gemeenschap is op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem het gebruik van beeldmateriaal moeilijk of niet realiseerbaar.
- Het onderwijsleergesprek, individueel werk en duowerk zijn in beide vestigingsplaatsen veel voorkomende werkvormen. Schrijfplannen worden sporadisch aangeboden, spreekplannen worden onvoldoende aangereikt. Op de vestigingsplaats Yavne zijn er graadklassen. Hier is nog een ruime groeimarge om via klasdoorbrekende werkvormen het leerproces van de leerlingen te optimaliseren. Leerkrachten begeleiden leerlingen individueel in het studiehuis op de vestigingsplaats Yavne of op vrijwillige basis op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem.
- De evaluatie is onvoldoende representatief voor het leerplan. Vaardigheden worden onvoldoende geëvalueerd tijdens het schooljaar zodat er geen accuraat beeld gegeven wordt van wat leerlingen kunnen en evenmin van hun leerproces voor schrijven en spreken. De toetsing voor schrijven bestaat in het eerste leerjaar op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem uit dictee. Bij proefwerken komt kennis uitgebreid aan bod waarbij vooral vervoegingen en vertalingen van geïsoleerde woorden getoetst worden en het functionaliteitsprincipe niet gevolgd wordt. Voor de beoordeling van mondelinge taalvaardigheid zijn er afspraken over het gebruik van evaluatieroosters.
- Op de vestigingsplaats Yavne zijn de meeste leslokalen uitgerust met enkele computers met internetverbinding. Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem is een pc-lokaal aanwezig en een computer met beamer kan gereserveerd worden. Toch wordt ICT zelden geïntegreerd in het onderwijs- en leerproces. Leerlingen maken in klasgroep dan ook weinig gebruik van het pc-lokaal. Er zijn voldoende woordenboeken aanwezig in de leslokalen en leerkrachten hebben ruim aandacht voor het gebruik ervan.
- Door het horizontaal en verticaal overleg met de vakgroep wordt er gewerkt aan een stijgende gelijkgerichtheid. De prioriteiten liggen nu op de implementatie van de uitgetekende leerlijnen en de gevolgen hiervan voor de onderwijs- en evaluatiepraktijk, de leerbegeleiding en de ICT-integratie.

3.3 Frans in de derde graad aso Yeshiva

Voldoet

Motivering

- De eindtermen en leerplandoelen voor het vak Frans in de basisvorming van de derde graad aso Yeshiva worden in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingenresultaten zijn zeer goed voor de meisjes op de vestigingsplaats Yavne en de resultaten voldoen voor de meisjes op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem en voor de jongens op de vestigingsplaats Yavne. Voor de realisatie staat een goed functionerend team in, dat een aangenaam en positief leerklimaat nastreeft. De planningsdocumenten ondersteunen de leerplanrealisatie.
- In de lespraktijk ligt de nadruk op het vaardigheidsonderwijs. De receptieve vaardigheden worden voldoende getraind en de productieve vaardigheden worden ingeoefend op basis van modellen. De grammaticale en lexicale componenten worden zo veel mogelijk in een functionele context aangebracht. Er zijn nog enkele sporen van de grammatica-vertaaldidactiek maar meestal verwerven de leerlingen de nodige middelen om zich op een specifieke taalkaak voor te bereiden. De gegeven opdrachten en teksten sluiten aan bij de realiteit en de leefwereld van de jongeren. Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem wordt gewerkt met een zelf samengestelde cursus, op de vestigingsplaats Yavne wordt een leerboek gebruikt. Er is ruimte voor actualiteit en de Franstalige cultuur wordt in de klas gebracht via het cursusmateriaal en extra lees- en luisteroefeningen.

- Het leerproces verloopt gestructureerd en komt tegemoet aan het leerlingenprofiel. De beginsituatie van deze leerlingen is heel verschillend. Op de vestigingsplaats Yavne zijn de leerlingen vaak Franstalig of meertalig en worden meer uitdagende taaltaken aangereikt. Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem zijn de klasgroepen heterogeen samengesteld en is het contact van de leerlingen met andere talen dan hun moedertaal zeer beperkt. Klasdoorbrekende werkvormen (kringgesprekken, debat, wisselende duo's) bevorderen zowel in Benoth Jerusalem als in de graadklassen in Yavne de actieve en interactieve deelname van de leerlingen. Leraarafhankelijk is er nog een groeimarge wat leerstrategieën voor luisteren en lezen betreft.
- De evaluatie is voldoende representatief voor het leerplan. Kennis wordt niet altijd gekoppeld aan een situationele of taalreële situatie en het aandeel van kennis in proefwerken is groot. De vaardigheden worden voldoende frequent geëvalueerd doorheen het schooljaar. Zowel voor schrijven als voor spreken wordt gebruikgemaakt van evaluatieroosters met duidelijke criteria. De geïntegreerde evaluatie van lees- en schrijfvaardigheid in de proefwerken is een voorbeeld van goede praktijk.
- De leerkrachten streven ernaar ICT zoveel mogelijk te integreren in het onderwijs- en leerproces maar de geringe toegankelijkheid tot een pc-lokaal op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem werkt belemmerend. Het aanbod in beeldmateriaal (filmfragmenten, videoclips, ...) wordt op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem zeer beperkt door de gesloten gemeenschap. Op de vestigingsplaats Yavne wordt de aanwezige ICT-infrastructuur optimaal gebruikt. In beide vestigingsplaatsen is er aandacht voor het gebruik van woordenboeken en grammaticale naslagwerken.
- De vakgroep moderne talen vormt een reële hefboom voor kwaliteitsverbetering. Ze besteedt aandacht aan deskundigheidsontwikkeling, multipliceert de verworven inzichten en tracht ze ook te implementeren. Er zijn tevens afspraken over schrijf- en spreekplannen, grammaticale termen en het aanreiken van leerstrategieën.

3.4 Het natuurwetenschappelijk gedeelte van de basisvorming in de derde graad aso Yeshiva

Voldoet niet

Motivering

- De school richt voor de invulling van het natuurwetenschappelijk gedeelte van de basisvorming in de derde graad Yeshiva voor een deel van haar leerlingen het vak natuurwetenschappen in. Voor een ander deel richt zij de vakken biologie, chemie en fysica in². Dit is in strijd met de regelgeving³. Alle leerlingen van de derde graad Yeshiva dienen in de basisvorming dezelfde vakken te krijgen.
- De grote lesuitval, vooral in de vestigingsplaats Benoth Jerusalem, zet de leerplanrealisatie onder druk.
- De leerplanrealisatie voldoet niet omwille van een onvoldoende leerplanaanbod bij de leerlingen die het vak natuurwetenschappen volgen. In de vestigingsplaats Benoth Jerusalem worden de leerplandoelstellingen die gekoppeld zijn aan de eindtermen over voortplanting en evolutie niet aangeboden. In de context van de geloofsovertuiging en het pedagogisch project worden deze leerplandoelstellingen niet in de profane lessen aangebracht, maar volgens de school gedeeltelijk in de lessen religieuze vorming. Het bereiken van deze doelstellingen kan bijgevolg niet worden nagegaan tijdens een doorlichting. Vanaf dit schooljaar staan de leerplandoelstellingen met betrekking tot de eindtermen over evolutie wel gepland binnen het vak natuurwetenschappen. Vorig schooljaar werden door tijdelijke opdrachten op deze vestigingsplaats ook de doelstellingen binnen de context 'wetenschap en sport' onvoldoende aangeboden.

² Het vak natuurwetenschappen wordt ingericht voor alle leerlingen van de vestigingsplaats Benoth Jerusalem en voor een deel van de leerlingen van de vestigingsplaats Yavne.

³ Codex art.3,4° en art 157

Hierdoor waren er hiaten in het aanbieden van de leerplandoelstellingen met betrekking tot de vakgebonden eindtermen chemie. Dit schooljaar werd deze tekortkoming bijgestuurd. In de vestigingsplaats Yavne zorgt een onvoldoende leerplangericht werken voor hiaten in het aanbod. Zo worden de leerplandoelstellingen die gekoppeld zijn aan de vakgebonden eindtermen fysica (elektriciteit, trillingen en golven) onvoldoende of niet aangeboden. Bepaalde doelstellingen binnen de contexten 'materie, energie en leven' en 'wetenschap en sport' worden minder of niet aangebracht. In het kader van het gezondheidsbeleid van de school krijgen leerlingen vaak uitbreidingsdoelstellingen over gezondheid. Interessante leerinhouden die echter weinig gelinkt zijn aan de leerplandoelstellingen.

- Een bijkomend probleem van leerplanrealisatie in de vestigingsplaats Benoth Jerusalem zijn de doelstellingen met betrekking tot de gemeenschappelijke eindtermen wetenschappen, in het bijzonder onderzoekend leren/leren onderzoeken. Er worden geen leerlingenproeven en informatieopdrachten uitgevoerd. Ook het aantal demonstratieproeven is onvoldoende. Het gebrek aan illustratie, demonstratie en visualisatie remt het aanleren van het wetenschappelijk denkproces en de begripsvorming af. Aan de basis van deze tekortkomingen liggen de gebrekkige infrastructuur en het niet voldoen aan de minimale materiële vereisten uit het leerplan. Het wetenschapslokaal was pas net voor de doorlichting operationeel. De schikking van het meubilair liet een maximum lesgroep van 16 leerlingen toe. Door de grote lesgroepen in de derde graad vond geen enkele les natuurwetenschappen plaats in dit lokaal. Tijdens de doorlichting werd het meubilair herschikt waardoor lessen met grotere lesgroepen mogelijk zijn. De algemene uitrusting⁴ is ondermaats. Enkel een leraarstafel, voorzien van water, gas en elektriciteit, is aanwezig. Goed uitgeruste leerlingentafels zijn er niet. In het lokaal is er geen mogelijkheid tot projectie, geen computer en geen internetaansluiting. Het lokaal kan niet verduisterd worden. Er is onvoldoende materiaal om leerlingenproeven te organiseren. Het didactisch basismateriaal is er niet. Meetapparatuur, statiefmateriaal, glaswerk en toestellen zijn er onvoldoende om een degelijke wetenschapsles en leerlingenproef aan te bieden. Voor de module fysica is er bijna geen materiaal. Dit grote gebrek aan didactisch materiaal is noch door de vakgroep, noch door de schoolleiding, noch door het schoolbestuur de voorbije schooljaren ten gronde aangepakt. Tijdens de doorlichting hebben zowel de schoolleiding en het schoolbestuur als de vakgroep bereidwilligheid getoond om deze tekortkomingen met de hoogste prioriteit te behandelen.
- In de vestigingsplaats Yavne is het onderwijs georganiseerd in graadklassen. Hierdoor worden in de lessen veel zelfstandige opdrachten en informatieopdrachten uitgevoerd. Er worden voldoende demonstratieproeven en leerlingenproeven aangeboden. De leerlingen die het vak natuurwetenschappen volgen, worden weinig geoefend in het opmaken van een verslag⁵. De leerlingen die de vakken biologie, chemie en fysica volgen, beheersen ruimschoots de onderzoeksvaardigheden. De onderzoeksopdrachten zijn van een degelijk niveau. De school richt voor deze leerlingen naast de basisvorming ook per wetenschap een extra complementair lesuur in. Deze lessen worden ingevuld met doelstellingen van de leerplannen 'basisvorming + specifiek gedeelte'⁶. De leerplanrealisatie voor deze leerlingen voldoet ruimschoots voor het natuurwetenschappelijk gedeelte van de basisvorming. Ook de leerplanrealisatie voor het 'specifiek gedeelte' is van een degelijk niveau. Het is lovenswaardig dat de school met deze extra wetenschapsuren binnen de studierichting Yeshiva inspeelt op de talenten van de jongeren. Verschillende onder hen studeren met succes verder in een wetenschappelijke richting.

⁴ Zie ook algemene beschrijving minimale materiële vereisten leerplan GO! 2008/024

⁵ Leerplandoelstelling onderzoeksvaardigheden

⁶ Leerplan biologie = GO! 2006/037; leerplan chemie = GO! 2011/014; leerplan fysica = GO! 2006/048

- Tijdens de doorlichting kon de vakgroep weinig ingevuld leerlingenmateriaal voorleggen. Het onderzoeksmateriaal omvatte weinig ingevulde zelfstandige opdrachten, ingevulde informatieopdrachten en verslagen van leerlingenproeven. Hiermee beantwoordt de vakgroep in mindere mate aan haar verantwoordingsplicht.
- In de vestigingsplaats Yavne is er voldoende didactisch materiaal voor demonstratie- en leerlingenproeven. Eén van de drie wetenschapslokalen is voorzien van een computer met projectiemogelijkheid. Moderne meetapparatuur om 'real-time'-metingen uit te voeren, is er niet. De opslag van de chemische producten voldoet aan de veiligheidsnormen.
- Elke leraar gebruikt eigen ontwikkeld cursusmateriaal. Leraargebonden is dit van een degelijk niveau. Bepaalde cursussen zijn gestructureerd, overzichtelijk en leerondersteunend. Bij andere cursussen is er minder structuur en samenhang en wordt de diepgang onvoldoende bewaakt. Naast het eigen ontwikkeld cursusmateriaal worden in de vestigingsplaats Yavne ook leerboeken gebruikt.
- Lovenswaardig zijn de inspanningen die de vakgroep levert ten aanzien van leerbegeleiding. Schema's, samenvattingen, verbeter sleutels en taalondersteuning worden regelmatig aangeboden tijdens de lessen. Elke week zijn de leraren een aantal keer over de middag beschikbaar voor coaching en studiebegeleiding.
- De leraren volgen regelmatig nascholing. De vakgroep buigt zich niet enkel over organisatorische maar ook over onderwijskundige thema's zoals verticale leerlijnen en de structurele aanpak van de onderzoekscompetentie voor de vakken biologie, chemie en fysica. Gezamenlijke leerplanstudie en overleg rond het didactisch proces en de evaluatiepraktijk zijn nog niet aan de orde.
- De evaluatie is van een voldoende niveau. De vraagstelling is vooral gericht op de leerinhouden en in veel mindere mate op de leerplandoelstellingen. Contextrijke en visuele ondersteuning komt weinig voor bij de toetsen en bij sommige proefwerken. Het beperkt aantal taken en toetsen in bepaalde lesgroepen bereidt de leerlingen onvoldoende voor op de proefwerken. De hiaten in het aanbod natuurwetenschappen weerspiegelen zich in de evaluatie. De onderzoeksvaardigheden binnen het vak natuurwetenschappen worden niet beoordeeld; in de vakken biologie, chemie en fysica worden de onderzoeksvaardigheden wel geëvalueerd, maar deze evaluatie is weinig transparant.

3.5 Muzikale opvoeding in het eerste leerjaar A van de eerste graad

Voldoet niet

Motivering

- De eindtermen en leerplandoelstellingen worden niet allemaal in voldoende mate gerealiseerd. Deze vaststelling is gebaseerd op het niet behandelen van het leerdoel 'ontwerpen van muziek' en de enerzijds beperkte en anderzijds foutieve invulling van het leerdoel 'instrumentaal musiceren'. De foutieve invulling slaat op het klassikaal blokfluitspel i.p.v. het musiceren in een gemengde en flexibele instrumentatie vanuit een aangepast repertoire zoals vastgelegd in het leerplan. Het collectief blokfluitspelen resulteert overigens in een objectgericht muziekonderwijs en staat recht tegenover het subjectgericht muziekonderwijs dat het uitgangspunt vormt van het leerplan.
- De vaststellingen omtrent deze tekorten binnen de leerplanrealisatie zijn voor een ruim deel het gevolg van het tekort aan leermiddelen. Op beide vestigingen is immers niet voorzien in de minimale materiële vereisten die het leerplan voorschrijft.
- Er zijn binnen het verstrekte muziekonderwijs evenwel ook heel wat positieve aspecten. Zo is de behandeling van het leerdoel 'beluisteren' voortreffelijk uitgewerkt. De luister- en kijkfragmenten zijn representatief en met zorg geselecteerd. Ook het leerdoel 'verwoorden' wordt degelijk behandeld en het lesmateriaal voorziet in behoorlijke leerondersteuning bij dit belangrijk item.

- Voor het vocaal musiceren wordt een gevarieerd repertoire ingezet. Er kan wel meer aandacht gaan naar variatie in begeleiding alsook naar creativiteit met de stem. Dit laatste vormt meteen een stapsteen naar het nog te behandelen leerdoel 'ontwerpen van muziek'.
- De leerlingenbegeleiding binnen het muziekonderwijs is goed. Er worden veel inspanningen geleverd om tot een goede interactie te komen. Het muziekonderwijs kan gedynamiseerd worden door het voorzien van meer verschillende bouwstenen binnen eenzelfde les. Het inzetten van de tot nu toe nauwelijks of niet behandelde leerdoelen rond muziekpraxis, zullen bijna automatisch leiden tot meer variatie aan muzikale omgangsvormen binnen de muziekles.
- De leerbegeleiding kan verstevigd worden door het expliciet gebruik van het individueel oefenmateriaal dat bij het gekozen leerboek voorradig is.
- Uit nazicht van de leerlingenagenda's blijkt dat het aantal lestijden te krap is t.a.v. het aantal lessen dat het leerplan aangeeft.
- De onderwijstijd kan onder meer ook geoptimaliseerd worden door het beperken van de evaluatietijd alsook door een meer adequate invulling van de permanente evaluatie. Bij het evalueren wordt nu nagenoeg uitsluitend gefocust op de kennis van de klankbronnen en de elementaire muziektheorie. Het evalueren vertrekt daarbij te weinig vanuit klinkende muziek. De behandeling van de leerdoelen instrumentale praxis en ontwerpen van muziek kunnen het geheel van de evaluatie aanzienlijk verrijken omdat daardoor heel wat nieuwe evaluatiekansen zullen ontstaan.
- Tot slot is het belangrijk om uitdrukkelijker aandacht te besteden aan het volgen van vakgerichte nascholing.

3.6 Plastische opvoeding in het eerste leerjaar A en in de basisoptie Yeshiva van het tweede leerjaar van de eerste graad

Voldoet

Motivering

- De leerplanrealisatie voldoet omdat de leerplandoelstellingen behoorlijk worden behandeld en dit vanuit gevarieerde invalshoeken via het aanreiken van interessante en doordachte opgaven. Er wordt vooral tweedimensionaal gewerkt, wat niet betekent dat het evenwicht tussen twee- en driedimensionale uitvoeringen uit balans zou zijn. Bij wijze van introductie tot de praktische opdrachten worden uiteenlopende inhouden rond kunst- of cultuurinitiatie beknopt en op niveau van de leerlingen behandeld. De algemeen vormende meerwaarde hiervan is onmiskenbaar een troef voor de eerste graad.
- Dat de beeldgrammatica expliciet wordt toegelicht tijdens de opgave van enkele opdrachten is een voorbeeld van goede praktijk.
- Zelfgestuurd en ervaringsgericht leren krijgt vooralsnog weinig kansen. De vorming van de individuele denkprocessen - het documentatieonderzoek, het ontwerp en het gevoerde experiment - zijn leerstofcomponenten die nog kunnen worden verdiept. De goedbedoelde, maar vrij strikte aansturing beperkt immers de ruimte voor de ontwikkeling van een eigen artistiek-creatieve reflex bij de leerlingen.
- De leerplanimplementatie verloopt doordacht en gestructureerd. De leerlijnen zijn aan de hand van opgaven met geleidelijk groeiende complexiteit opgebouwd. De jaarplanning bevat relevante informatie en ondersteunt de leerplanrealisatie, vooral binnen de niet eenvoudige opgave om in de vestigingsplaats Yavne plastische opvoeding binnen een graadklas te organiseren.
- Er is meer alertheid nodig bij het bewaken van het aantal lestijden. Nazicht van leerlingenagenda's leert dat het aantal in het leerplan vooropgestelde lestijden niet of nauwelijks gehaald wordt.

- De extramurale activiteiten als voorbereiding of afronding van bepaalde kunstzinnige leerprocessen zijn bijzonder waardevol. Deze interessante initiatieven krijgen best nog meer aandacht en kansen.
- In samenhang met het muziekonderwijs moet dringend werk gemaakt worden van meer leermiddelen voor de muzisch-creatieve vorming. Dit is in het bijzonder het geval voor de vestiging Benoth Jerusalem. Ook het etaleren van de leerlingenwerken kan op beide vestigingsplaatsen geoptimaliseerd worden. Het respect voor de leerlingen en hun realisaties wordt daarmee onderstreept.
- De begeleiding verloopt deels in groep, deels individueel. Het leer- en leefklimaat is rustig en vrij spontaan. Uit gesprek blijkt dat de leerlingen graag naar de les plastische opvoeding komen. De leerlingendocumenten zijn gestructureerd samengesteld.
- De leerlingenbeoordeling verloopt procesgericht, met aandacht voor de attitudes en de vakgebonden uitvoeringen.
- Het is positief dat de leraar nog talrijke initiatieven neemt voor een verdere artistieke professionalisering binnen de beeldende kunsten. Dit vitamineert ongetwijfeld het vakkenonderwijs en draagt aanzienlijk bij tot het welbevinden en de arbeidsvreugde.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Curriculum

4.1.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- doeltreffendheid.

Motivering

- De twee vestigingsplaatsen hebben een sterk verschillende schoolcultuur. Samen met het pedagogisch project bepaalt dat de onderwijsorganisatie. De schoolleiding slaagt er grotendeels in om binnen de grenzen van de regelgeving, het pedagogisch project én de schoolculturen het onderwijs doelgericht en doeltreffend te organiseren. Ondanks de vele inspanningen blijft het optimaal gebruik van de lestijd onder druk te staan. Aan de basis van dit probleem liggen de lesuitval (o.a. door de vele activiteiten verbonden aan het pedagogisch project) en het groot aantal evaluatiedagen.
- De school biedt enkel het eerste leerjaar A, de basisoptie Yeshiva en in de tweede en de derde graad de studierichting aso Yeshiva aan. Bovenop de erkende en gesubsidieerde lesuren basisvorming en keuzegedeelte ('profane vorming') wordt een ruim pakket religieuze vorming aangeboden. Op grond van het pedagogisch project is de vestigingsplaats Benoth Jerusalem een meisjesschool; de vestigingsplaats Yavne is een gemengde school waar het onderwijs aan jongens en meisjes volledig gescheiden aangeboden wordt. Omdat het aantal uren op basis van het leerlingenaantal niet volstaat voor deze organisatie worden o.a. graadklassen ingericht in de vestigingsplaats Yavne. Dat vergt extra inspanningen van de leraren en de leerlingen en heeft soms invloed op de leerplanrealisatie.
- In bepaalde lesgroepen hebben de leerlingen een sterk uiteenlopend studiepeil. De school probeert op deze problematiek een antwoord te bieden met een goed uitgewerkte leerbegeleiding. Omdat een aantal niet-geslaagde leerlingen het curriculum verder als vrije leerling doorlopen, blijft de heterogeniteit in bepaalde groepen groot. Positief is het gericht gebruik van het keuzegedeelte in de vestigingsplaats Yavne. Door het aanbieden van gedifferentieerde lessentabellen

(gericht op de studieprofielen wetenschappen, wiskunde en economie) speelt de school in op de interesses en de talenten van haar leerlingen. Hierbij moet vermeld worden dat de differentiatie van het natuurwetenschappelijk gedeelte van de basisvorming in de derde graad een inbreuk is op de regelgeving (zie ook 3.4). In Benoth Jerusalem is er voor de meisjes maar één lessentabel.

- De aanwending van het pakket uren-leraar wordt administratief correct geregistreerd. De herkomst en besteding van uren die geen lessen zijn en de inhoudelijke invulling zijn voor alle participanten voldoende transparant. In de verslagen van het lokaal onderhandelingscomité is de concrete neerslag van overleg of advies terug te vinden.
- Het gescheiden onderwijsaanbod voor jongens en meisjes leidt tot een duidelijke scheiding van lessenroosters en schoolactiviteiten. De schoolleiding streeft ernaar om het curriculum, de leerplanrealisatie en de leerlingenbegeleiding voor jongens en meisjes gelijkwaardig te houden. Het personeelsbeleid en de gemeenschappelijke vakgroepwerking zijn daartoe belangrijke hefboomen.
- De combinatie van een erkend en gesubsidieerd curriculum ('profane vakken') met een pakket religieuze vorming leidt tot een lessentabel die de 32 lessen per week overschrijdt. Om dat georganiseerd te krijgen, wijkt de organisatie van de lesdag en de schoolweek af van de regelgeving. Het einduur van de lesdag valt veelal na 17.00 uur. Op vrijdag is er voor bepaalde lesgroepen in de vestigingsplaats Yavne geen middagpauze; de lessen lopen van 8.20 tot 13.45 uur. Een dergelijk lessenrooster leidt tot een zware studielast. In de context van het pedagogisch project kan de school afwijkingen op de regelgeving doorvoeren op voorwaarde dat daarover onderhandeld wordt in het lokaal onderhandelingscomité en dat dit voorgelegd wordt voor advies in de schoolraad⁷. In de verslagen van het lokaal onderhandelingscomité en de schoolraad van de laatste schooljaren is de neerslag terug te vinden van onderhandeling of advies betreffende deze materie.
- De school is begonnen met de planmatige aanpak van de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen, zowel op vak- als op schoolniveau. Met een digitale inventarisering worden vakgebonden en vakoverstijgende activiteiten gelinkt aan vakoverschrijdende eindtermen en worden hiaten gedetecteerd.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De schoolleiding heeft haar visie inzake zorgverbreding uitgeschreven in het schoolwerkplan en geeft haar zorgbeleid consequent vorm volgens deze uitgangspunten. De leerbegeleiding wordt aangestuurd en opgevolgd door de directeur, de leerlingbegeleiders, het GOK-team en het taalbeleidsteam. Er is aandacht voor specifieke leerbegeleiding per vestigingsplaats zonder hierdoor de gemeenschappelijke doelen uit het oog te verliezen. De klassenraad en de vakwerkgroepen vormen een reële hefboom tot implementatie van het zorgbeleid.

⁷ Zie BVR houdende de organisatie van het schooljaar in het secundair onderwijs (31-08-2001), art. 9.

- Op grond van een taalscreening voor Nederlands en aan de hand van een elektronisch leerlingenvolgsysteem worden mogelijke problemen geregistreerd en opgevolgd. Voor leerlingen met een geattesteerde leerstoornis worden sticordi⁸-maatregelen genomen. Ook voor leerlingen met een taalachterstand wordt een handelingsplan opgesteld en begeleiding opgestart. De school heeft één leerling die inclusief onderwijs volgt met de passende begeleiding.
- Voor haar talenbeleid heeft de schoolleiding samen met het taalteam een visietekst uitgewerkt met operationele doelstellingen op school-, leerkrachten- en leerlingenniveau. Structureel ondersteunt de schoolleiding het talenbeleid door in de eerste graad extra uren taalsteun in te richten. Zo goed als alle leerlingen op beide vestigingsplaatsen hebben een andere thuistaal dan het Nederlands. De behoeften inzake taalvaardigheid Nederlands worden dan ook voor alle leerlingen van het eerste leerjaar in kaart gebracht met het oog op specifieke remediëring. De doeltreffendheid van deze remediëring en de individuele leerwinst worden opgevolgd aan het einde van het eerste leerjaar. Op schoolniveau werd een puntensysteem ingevoerd om de bereidheid tot interactie in het Nederlands te stimuleren. Het taalteam ontplooit waardevolle initiatieven om een positieve omgang met de Nederlandse taal te bevorderen. De leerlingen geven dan ook blijk van voldoende spreekdurf en zijn bereid tot verzorgd taalgebruik. Toch beheersen niet alle leerlingen vlot het Nederlands. Op leerkrachtenniveau is er via collegiale intervisie aandacht voor taalgericht vakonderwijs en voor instructietaal zowel tijdens de lessen als bij het opstellen van de proefwerken. Aan de hand van woordenlijsten wordt het vakjargon van de zaakvakken toegankelijk gemaakt voor de leerlingen. Leraarafhankelijk is er een groeimarge wat betreft het creëren van spreekkansen voor de leerlingen tijdens de lessen.
- De leerbegeleiding is zowel preventief als curatief uitgewerkt. Op de vestigingsplaats Yavne wordt in de eerste graad het lessenpakket aangevuld met een wekelijks uur leren leren waarin studiemethode, geheugentraining, studieplanning en het gebruik van de elektronische leeromgeving centraal staan. Sinds dit schooljaar werd ook gestart met een digitaal portfolio in de eerste graad.
- Individuele leerkrachten vervullen hun eerstelijnsrol op het vlak van remediëring. Er is aandacht voor leerstrategieën (OVUR⁹), studietips en bespreking van taken en proefwerken. Het gebruik van gedifferentieerde werkvormen in het leerproces is echter nog geen algemene praktijk, ook niet in de graadklassen op de vestigingsplaats Yavne. Het implementeren van begeleid zelfstandig leren is voor verbetering vatbaar. De schoolleiding tracht via nascholing, klasbezoeken en collegiale intervisie de aandacht voor differentiatie en aangepaste werkvormen aan te scherpen.
- Op beide vestigingsplaatsen worden leerlingen met nood aan extra zorg over de middag begeleid door de vakleerkrachten, ofwel in het studiehuis (vestigingsplaats Yavne) ofwel in de klas (vestigingsplaats Benoth Jerusalem). De klassenraad kan aan een leerling een persoonlijke coach toewijzen met het oog op verdere individuele ondersteuning. Op de vestigingsplaats Benoth Jerusalem bereiden de leerlingen in duo's de proefwerken voor. Op beide vestigingsplaatsen is een psychologe aanwezig die instaat voor de socio-emotionele begeleiding van de leerlingen. Niet alle remediëringsinitiatieven worden geregistreerd in het elektronisch leerlingvolgsysteem maar wel opgevolgd tijdens de begeleidende klassenraden. Het effect van de remediëringen op vakniveau en de mate waarin verdere acties zich opdringen, worden niet systematisch genoteerd.
- De leerlingenbegeleiders informeerden zich recentelijk over hoe een analyse op basis van objectieve gegevens het effect van hun leerbegeleiding in kaart kan brengen, maar concrete acties hieromtrent werden nog niet uitgevoerd.

⁸ Sticordi: stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren

⁹ OVUR: Oriënteren, Verkennen, Uitvoeren, Reflecteren

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De school licht haar evaluatiebeleid uitvoerig toe in een visietekst. Daarin omschrijft ze ondermeer het belang van transparantie, feedback naar de leerlingen en communicatie met de ouders, aangevuld met enkele praktische afspraken en de visie op de deliberatie. Voor de concrete uitwerking van een valide evaluatie rekent men op de professionaliteit van de leraren en het overleg binnen de vakgroep op basis van het leerplan. Uit de doorlichting blijkt dat dit met wisselend succes in praktijk wordt gebracht.
- De berekening van het jaartotaal per vak gebeurt op basis van drie rapporten dagelijks werk en twee examenperiodes. Geen enkel vak wordt permanent geëvalueerd. In de eerste graad hanteert men een verhouding dagelijks werk/proefwerken van 60/40, in de andere graden is dit 30/70. Voor sommige vakken is het cijfer voor dagelijks werk gebaseerd op een zeer beperkt aantal toetsen en eventueel taken die niet altijd peilen naar de mate waarin de leerling de leerplandoelen beheerst. Soms overheerst een kennis- en productgerichte benadering met weinig aandacht voor de controle van het leerproces. Door dit gebrek aan doelgericht meten, in combinatie met de lage frequentie, kunnen de evaluatiegegevens niet optimaal gebruikt worden om het leerproces bij te sturen of om te voorzien in remediëring. Omdat de leerplangerichtheid ook bij de proefwerken niet steeds bewaakt wordt, mist het eindtotaal in een aantal gevallen representativiteit.
- De validiteit van de quoterings voor dagelijks werk als maatstaf voor de leerprestaties binnen een vak wordt bovendien aangetast door de opname van niet-vakgebonden attitudes. De school past het behaalde cijfer zowel positief als negatief aan naargelang de leerling bereidheid vertoont tot interactie in het Nederlands en op basis van de leerhouding. De invloed van deze attitudes op de scores wordt niet in kaart gebracht. Het gewicht dat eraan gegeven wordt, kan theoretisch oplopen tot 40% van het dagelijks werk, maar blijft in de praktijk evenwel beperkter.
- De vaststellingen uit de vorige alinea's zorgen ervoor dat de vaktotaal die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd, mogelijk een onvolledig of vertekend beeld geven van de mate waarin de leerling de leerplandoelstellingen heeft bereikt. Men hanteert bovendien de fundamentele deliberatievragen soepel omdat de school slechts één studierichting aanbiedt, de mogelijkheden tot heroriëntering binnen de cultuurgebonden scholen beperkt zijn en het behalen van een B-attest op sociaal vlak, net als zittenblijven, niet vanzelfsprekend is. Vooral in de vestigingsplaats Benot Jerusalem hecht de delibererende klassenraad daarom bijkomend belang aan de studiehouding en algemene persoonlijkheidsontwikkeling als elementen om een A-attest toe te kennen.
- In de visietekst verdedigt de school een gebruik van uitgestelde beslissingen dat niet strookt met de regelgeving. Ook in het schoolreglement geeft men er niet de gepaste invulling aan. Jaarlijks is er een aanzienlijk aantal 'herexamens'. Men volgt daarbij niet de algemene regel die er van uitgaat dat de klassenraad de leerling afdoende kent en weet wat hij waard is, na hem gedurende een volledig schooljaar te hebben begeleid en geëvalueerd, om op 30 juni een eindbeslissing te nemen. Dit is een inbreuk op de regelgeving.¹⁰

¹⁰ Zie omzendbrief SO 64 Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs (25-06-1999), rubriek 8.1.2 (wettelijke basis: BVR betreffende de organisatie van het voltijds secundair

- De rapporten dagelijks werk bevatten voor alle vakken een korte commentaar die aanmoedigend is en lage scores verklaart, maar die zelden remediërend is. Klasprofielen per vak laten de leerlingen van de eerste en de tweede graad en hun ouders toe de resultaten te plaatsen binnen de prestaties van de klasgroep. Met slechts drie rapporten dagelijks werk per schooljaar is de frequentie van de communicatie over de leerprestaties naar de ouders echter laag. De directie beoogt een uitvoerige communicatie via gecorrigeerde toetsen en taken die ter inzage aan de ouders worden meegegeven, maar de doorlichting wijst uit dat dit niet door alle leraren wordt toegepast, ondermeer uit bezorgdheid voor de archivering. De motivering van de B- en C-attesten bevat cijfergegevens en verklarende factoren, maar geen verwijzing naar de eventueel genomen remediëringsinitiatieven in de loop van het schooljaar.
- Op vakniveau varieert de deskundigheid en de aandacht om transparant, leerplangericht en representatief te evalueren leraarafhankelijk. Er zijn weinig initiatieven genomen om in dat verband doelgericht na te scholen. Ook de kwaliteitsbewaking op schoolniveau m.b.t. de validiteit van de leerlingenresultaten die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd, bevindt zich nog in een beginfase.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De dagelijkse werking wordt door de directeur aangestuurd en opgevolgd. Ondanks de twee uiteenlopende vestigingsculturen tracht de directeur de beleidsopties in beide vestigingsplaatsen te laten doorstromen. In de vestigingsplaats Benoth Jerusalem worden door de vestigingscultuur enkel vrouwelijke leraren en verantwoordelijken toegestaan. Hierdoor kan de directeur minder aanwezig zijn in deze vestigingsplaats; dit bemoeilijkt de beleidsopvolging. De dagelijkse coördinatie in de vestigingsplaats Benoth Jerusalem wordt met zorg opgevangen door de vestigingsverantwoordelijken. De directeur en de vestigingsverantwoordelijken investeren veel tijd in overleg om de beleidsopties en de grenzen van het opvoedingsproject en de vestigingscultuur met elkaar te kunnen verenigen.
- De directeur zet samen met het schoolbestuur de beleidslijnen uit. Een goed uitgewerkt en operationeel schoolwerkplan vormt het kader. Hierin zijn verschillende beleidsvisieteksten opgenomen bijv. zorgbeleid, evaluatiebeleid, gezondheidsbeleid, GOK-beleid, taalbeleid, VOET-beleid en professionaliseringsbeleid. Dankzij de inzet en betrokkenheid van de personeelsleden, een aantal coördinerende functies, de vakgroepwerking, het vele informele overleg en het personeelsbeleid slaagt de school erin het schoolwerkplan deels te concretiseren. Het luik leerplanrealisatie en evaluatiepraktijk wordt echter minder succesvol in de praktijk omgezet. Door de grote en terechte aandacht voor het uittekenen van het beleidskader is de implementatie en opvolging van het leerplangericht werken en evalueren op de achtergrond gebleven. Ook het beleid rond de leermiddelen, vooral in de vestigingsplaats Benoth Jerusalem, is sedert de vorige doorlichting onvoldoende op het juiste spoor gezet.
- De school beschikt over de decretaal verplichte participatieorganen. Bij dringende of gevoelige agendapunten wordt de pedagogische raad samengeroepen. Ouders participeren in het schoolbestuur; daarnaast geven zij vaak informeel kritische en gerichte feedback op het onderwijs- en schoolgebeuren. In beide vestigingsplaatsen zijn er goed functionerende leerlingenraden, voor jongens en meisjes apart.
- De school behoort niet tot een scholengemeenschap en heeft door het specifieke studieaanbod een veeleer geïsoleerde positie in het onderwijslandschap. Om voldoende affiniteit te hebben en ondersteuning te krijgen met onderwijskundige

evoluties, heeft de schoolleiding twee jaar terug beslist aan te sluiten bij een pedagogische begeleidingsdienst. Deze beleidsbeslissing is te recent om het effect ervan op uitvoeringsniveau na te gaan.

- Het functioneren van de leraren van de profane vakken wordt opgevolgd via lesobservaties en functioneringsgesprekken. De directeur heeft uitgaande van een generiek competentieprofiel voor elke leraar een functiebeschrijving op maat opgesteld. In samenspraak met de leraar zijn groeikansen en didactische aandachtspunten hierin opgenomen. Samen met het nascholingsplan wordt gewaakt over het voldoende binnenbrengen van professionaliteit in de school.
- In het kader van de kwaliteitszorg organiseert de school regelmatig enquêtes. Zo werden bijv. tevredenheidsenquêtes afgenomen bij leraren en leerlingen; behoefteonderzoeken georganiseerd rond nascholing en ICT-ondersteuning ; enquêtes in het kader van de GOK-werking uitgevoerd. De resultaten worden geanalyseerd en indien relevant in beleidsdoelstellingen vertaald. Een reflectie over de leerplanrealisatie en het bijhorend vormingsproces en over de resultaten van de leerlingen is nog niet opgezet.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De inzet en de betrokkenheid van het schoolteam.
- Het talenbeleid.
- De zorg voor de leerlingen.
- De leerbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De visieontwikkeling.
- Het beleidsmatig werken binnen de geïsoleerde context.
- Het personeelsbeleid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De leerplangerichtheid.
- De ondersteuning van het leerproces met leermiddelen.
- Het optimaal gebruik van de onderwijstijd.
- Het gebruik van leer-actieve werkvormen.
- De evaluatiepraktijk.
- De verantwoording van de leerplanrealisatie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De verdere implementatie en opvolging van het schoolwerkplan.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie en de minimale materiële vereisten voor het vak muzikale opvoeding in de eerste graad.
- De leerplanrealisatie voor het vak Frans in de eerste graad.
- De leerplanrealisatie en de minimale materiële vereisten voor het vak aardrijkskunde in de eerste en de derde graad.
- De leerplanrealisatie en de minimale materiële vereisten voor het natuurwetenschappelijk gedeelte in de derde graad.

Wat betreft de regelgeving:

- Uitgestelde beslissingen hanteren conform de het BVR betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (19/07/2002), art. 37 §2 en omzendbrief SO 64 betreffende de structuur en de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (25-06-1999), rubriek 8.1.2.
- Het natuurwetenschappelijk gedeelte van de basisvorming in de derde graad organiseren conform de regelgeving Codex art. 3,4° en art. 157.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	aardrijkskunde, Frans, muzikale opvoeding	
Graad 1	Yeshiva	aardrijkskunde, Frans	
Graad 3 ASO	Yeshiva	aardrijkskunde, Frans, natuurwetenschappelijk gedeelte	

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 maart 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marjan Meulewaeter

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde

Erwin Van Hove
Directeur